dosarul nr. 3-2935/21

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

Republica Moldova, mun. Chişinău 10 iulie 2023

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani
în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Avasiloaie Tatiana
grefier Onica Victoria

a examinat în şedinţă publică acțiunea în contencios administrativ depusă la 29.10.2021 de Rotari Rodica împotriva Preturii sect.Botanica, Comisia de disciplină a Preturii sect.Botanica, Pretorului sect.Botanica mun.Chișinău cu privire la anularea Dispoziției nr.90-p din 19.08.2021 de aplicare sancțiunii disciplinare ”mustrare aspră”, a procesului verbal al Comisiei de disciplină din 11.08.2021, deciziei nr.R-79/28/n din 27.09.2021 de respingerea a cererii prealabile, repararea prejudiciului moral în sumă de 34000 lei, încasarea cheltuielilor de judecată,

Procedura de citare a fost legal îndeplinită.
În şedinţa de judecată s-a prezentat:
reprezentantul reclamantei, avocatul Bordei Teodor.

a constatat:

Pretențiile reclamantului.

La data de 29.10.2021, reclamanta Rotari Rodica a depus cerere de chemare în judecată împotriva Preturii sect. Botanica, Comisia de disciplină a Preturii sect. Botanica, Pretorului sect. Botanica mun. Chișinău cu privire la anularea Dispoziției nr.90-p din 19.08.2021 de aplicare sancțiunii disciplinare ”mustrare aspră”, a procesului verbal al Comisiei de disciplină din 11.08.2021, deciziei nr.R-79/28/n din 27.09.2021 de respingerea a cererii prealabile, repararea prejudiciului moral în sumă de 34000 lei, încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta Rotari Rodica a menționat că a activat în funcția de specialist principal în Secția social-economică a Preturii Botanica. Una din funcțiile de serviciu a reclamantei era exercitarea controlului respectării regulilor de comerț de către comercianți și întocmirea proceselor verbale de contravenție față de acei comercianți care încalcă regulile de comerț și condițiile autorizației de comerț. Din aceste motive, reclamanta a indicat că este persecutată de către diferiți funcționari de la pretură: Moroi Vasile (șef al Secției locativ-comunale), Jacot Vitalie (vicepretor, președinte a comisiei de disciplină), Guba Diana (Pretor).

În continuare reclamanta a relatat că prin Dispoziția contestată (nr. 90-p din 19.08.2021 a Pretorului sect. Botanica) a fost sancționată disciplinar cu mustrare aspră. Prin cererea prealabilă din 15.09.2021 reclamanta a solicitat anularea Dispoziției din 19.08.2021. Prin Decizia pretorului sect. Botanica nr. R-79/28/n din 27.09.2021 cererea prealabilă a fost respinsă ca neîntemeiată. Sesizarea privind comiterea abaterii disciplinare a fost efectuată de către Pretorul D. Guba pe 13.05.2021 și înregistrată în cancelaria Preturii pe 17.05.2021.

Reclamanta Rotari Rodica consideră că Dispoziția nr. 90-p din 19.08.2021 prin care a fost sancționată disciplinar este una ilegală și neîntemeiată din următoarele considerente. Astfel, indică că procedura disciplinară care s-a finalizat cu dispoziția contestată reprezintă o răzbunare a conducerii preturii pentru poziția principială și intransigentă a reclamantei manifestată în procesul de executare a obligațiunilor de funcție.

Reclamanta Rotari Rodica menționează că pe 02.08.2021 (anterior examinării prezentului caz în Comisia Disciplinară a Preturii) șeful secției Moroi Vasile a depus sesizare cu privire la răspândirea informațiilor mincinoase de către reclamantă, fără a fi indicat la cine se refereau aceste informații mincinoase.

În continuare reclamanta a relatat că a prezentat screenshot-uri din corespondența pe aplicația Viber din care se vede că Moroi V. i-a cerut reclamantei, care a fost la un control pe str. Muncești să-i lase în pace pe persoanele supuse controlului, iar ea s-a opus.

Ulterior, reclamanta invocă că a avut un conflict cu vice pretorul Jacot V., care a bruscat-o pe reclamantă, pentru care fapt reclamanta s-a plâns la poliție, în perioada când s-a examinat cazul reclamantei la Comisia disciplinară, plângerea ei împotriva lui Jacot era examinată de către poliție. Cu toate acestea, Jacot V. a participat la ședința Comisiei și a votat pentru tragerea reclamantei la răspundere disciplinară. Astfel, reclamanta consideră că este evidentă încălcarea pct. 17 pct. 7) din Regulamentul cu privire la comisia de disciplină (An. nr. 7 la HG 201/2009).

Potrivit celor relatate de reclamantă reiese că din materialele primite de la pârâți nu este clar în ce a constat abaterea incriminată ei, adică lipsește descrierea faptei incriminate (fiind încălcat pct. 34 p.3) din Regulamentul comisiei disciplinare. Din conținutul documentelor, reclamanta deduce doar faptul că a fost penalizată pentru că nu a manifestat respectul cuvenit față de persoane de conducere, fără să fie luat în calcul că reclamanta s-a expus pe anumite chestiuni de serviciu. Din materialul probator prezentat de către pârâte nu se deduce nici un comportament, nici o afirmație a reclamantei lipsite de respect, care ar fi încălcat obligația de respect din art. 4 alin (2) al Legii 25/2008.

Totodată, a mai indicată că în procesul verbal al Comisiei de disciplinare din 11.08.2021 se menționează careva mesaje pe Viber. Dar care este statutul acestor mesaje? Sunt ele oare probe? Or, Regulamentul Comisiei disciplinare (An. 7 la HG 201/2009) permite utilizarea doar a înscrisurilor probatorii (pct. 35). Tot acest Regulament dictează că toate dubiile în probarea învinuirii se interpretează de către membrii comisiei în favoarea funcționarului public cercetat (pct. 53).

Reclamanta Rotari Rodica menționează că la citația din 22.06.2021 nr. 20/21 a fost anexat doar sesizarea lui Guba D. din 13(17).05.2021.

Astfel, reclamanta consideră că a fost lipsită de dreptul la apărare. Or, neprezentarea tuturor materialelor este vădit o încălcare a dreptului la apărarea a reclamantei, din motiv că ea nu a avut posibilitatea să se pregătească împotriva tuturor acuzațiilor aduse. Suplimentar la toate, reclamantei i-a fost refuzată prezentarea materialelor solicitate.

Prin urmare, reclamanta a mai relatat că au fost încălcate și termenul de 5 zile, prevăzut de pct. 35 din Regulamentul comisiei disciplinare, dar și termenul de 14 zile, prevăzut de pct. 37 al Regulamentului numit. În sesizarea din 13(17).05.2021 pretorul Guba D. scrie că reclamanta a acționat cu încălcarea limitei bunului simț, fără a respecta categoria superioară din care face parte pretorul, din care se deduce că este învinuită că nu a manifestat respectul cuvenit față conducător. În aceste context, reclamanta indică că oare nu are dreptul la opinie (art. 15 din Legea 158/2008), oare nu există art. 32 din Constituție?

Suplimentar, reclamanta a mai invocat că documentul întocmit de pretorul D. Guba este datat cu 13.05.2021, dar înregistrat în Cancelaria Preturii Botanica abia pe 17.05.2021, ceea ce contravine pct. 32-33 din Regulamentul cu privire la comisia disciplinară (Anexa nr.7 la HG nr.201 din 11.03.2009).

Potrivit pct. 34 din Regulamentul menționat sesizarea trebuie să cuprindă: numele, prenumele și datele de contact ale persoanei care a formulat sesizarea, numele, prenumele și, dacă este posibil, subdiviziunea în care își desfășoară activitatea funcționarul public a cărui faptă este sesizată, descrierea faptei care constituie obiectul sesizării, expunerea argumentelor care stau la baza sesizării, data, semnătura. însă, în sesizare lipsesc datele de contact, descrierea faptei care constituie obiectul sesizării, expunerea argumentelor care stau la baza sesizării, lipsesc argumentele și probele care ar confirma abaterea disciplinară. Reclamanta consideră că de aceleași carențe suferă și plângerea lui Moroi V.

În aceste circumstanțe, reclamanta a menționat că la ședința comisiei disciplinare din 11.08.2021 lipsea reprezentantul colectivului de muncă, ceea ce contravine pct. 10 din Regulamentul comisiei disciplinare.

Ședința comisiei din 11.08.2021 a avut loc în lipsa secretarului Ionaș N., care a fost înlocuită fără nici un temei legal de către Ceaica Adrian, care niciodată nu a fost membru al Comisiei, nici măcar supleant.

Totodată, mai indică că vice pretorul Jacot urma să se abțină la examinarea cazului, fiindcă Rotari a depus pe el anterior plângere la poliție.

În continuare, reclamanta a relatat că decizia pe marginea cererii prealabile a emis-o pretorul Guba D., care a sesizat Comisia disciplinară cu privire la pretinsele fapte ale reclamantei. Astfel, pretorul D. Guba a comis un conflict de interese și după toate regulile bunului simț, dar și a procesului echitabil, urma să se abțină de la examinarea cererii prealabile. Aceasta fiind o încălcare a dreptului reclamantei la un procesul echitabil.

Reclamanta invocă că din materialele prezentate nu este clar în ce constă abaterea disciplinară, care fapte a comis (sau a omis) reclamanta. Din Raportul privind desfășurarea anchetei de serviciu se deduce doar că principală acuzație la adresa reclamantei este că nu-i tratează cu suficient respect pe conducători: pretor, vice pretor, pe membrii comisiei.

Comisia disciplinară a fost convocată pentru examinarea sesizării pretorului Guba D., dar a examinat și sesizări ale Vitneanski Iu. și Ponomariova E., care nu au fost aduse la cunoștința reclamantei. Consideră că examinarea sesizărilor neaduse la cunoștința reclamantei constituie încălcare a pct. 36 și 38 din Regulamentul comisiei disciplinare, dar și a dreptului reclamantei la apărare.

După cum a relatat reclamanta este persecutată pentru atitudinea intransigentă față de cei ce încalcă regulile de comerț pe teritoriul sect. Botanica, adică anume pentru executarea corectă a obligațiilor de funcție, precum și pentru că a depus plângere la poliție în privința vice pretorului Jacot V.

La fel, la caz reclamata atestă încălcarea pct. 51 din Regulamentul numit în ceea ce privește administrarea și aprecierea probelor. Astfel, încât sancționarea reclamante a fost efectuată arbitrar, neîntemeiat, în grabă și cu rea credință.

Totodată, menționează că sancționarea a avut loc cu depășirea termenului de o lună de la data constatării abaterii, contrar prevederilor art. 59 alin (3) din Legea Nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public fără efectuarea cercetării disciplinare. Din acest motiv Rotari solicită anularea/revocarea Dispoziției nr. 90-p din 19.08.2021 și restabilirea în funcție.

Reclamanta consideră că prin sancționarea ilegală i-a fost încălcat dreptul subiectiv nepatrimonial la liniște și siguranță. Astfel, i-au fost cauzate suferințe morale și anume, suferințe, dezamăgire și frustrare din cauza că a fost demisă ilegal și, mai ales, pentru executarea corectă a obligațiilor de serviciu, dezamăgire pentru faptul că un funcționar public care și-a dedicat viața serviciului poate fi sancționată disciplinar în mod arbitrar, o stare de neliniște și nesiguranță în raport cu autoritățile publice, care au procedat în mod arbitrar.

Reclamanta indică că prejudiciul moral cauzat poate fi reparat doar prin compensație bănească. Astfel, Rotari Rodica își apreciază suferințele morale/psihice cu suma de 1 000 lei pe zi și solicită despăgubiri de una mie lei pentru fiecare zi de la data emiterii dispoziției contestate (19,08.2021) și până la data emiterii hotărârii în prezentul caz.

În drept, acțiunea depusă de Rotari Rodica a fost întemeiată pe prevederile art. 44-47, 189, 204, 211 și 224 Cod administrativ.

Obiecțiile pârâtului.

La 03.12.2021, pârâtul Pretura sec. Botanica a depus o referință pe marginea cererii de chemare în judecată depuse de Rotari Rodica cu privire la anularea Dispoziției nr.90-p din 19.08.2021 de aplicare sancțiunii disciplinare ”mustrare aspră”, a procesului verbal al Comisiei de disciplină din 11.08.2021, deciziei nr.R-79/28/n din 27.09.2021 de respingerea a cererii prealabile, repararea prejudiciului moral în sumă de 34000 lei, încasarea cheltuielilor de judecată.

Astfel, prin referința depusă pârâtul a pledat pentru respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În motivarea referinței pârâtul a indicat că partea reclamantă nu a adus probe incontestabile, care ar confirma încălcarea drepturilor sale, ce ar cauza prejudicii materiale şi morale, prin emiterea de către autoritatea publică locală a actelor contestate, fapt ce denotă că dezacordul reclamantei cu privire la măsurile întreprinse de Pretură poartă un caracter declarativ, fără a avea suport legal, de aceea nu poate constitui drept temei pentru anularea actelor contestate, acte, care după cum se demonstrează, au fost eliberate în strictă conformitate cu legislația în vigoare.

Pârâtul a concluzionat că cadrul legal care s-a bazat în emiterea actelor sale Pretura sec. Botanica, cum ar fi şi Legea nr.25 din 22.08.2002, privind codul de conduită al funcționarului public, care inserează în art. 1 scopul pentru care au fost stabilite normele de conduită şi, respectiv sancționarea în cazul nerespectării lor. Interesul public scontat poate fi realizat doar prin respectarea normelor de conduită care ar diminua riscurile de corupție și asigurarea unei administrări mai bune. Or, climatul defavorabil creat prin nenumăratele abateri de la conduita funcțională, este imperativ și necesită a fi respectat în măsura maxim posibilă pentru a nu periclita organizarea serviciului public.

Pârâtul mai indică că actul contestat ar elimina careva suspiciuni de legalitate, nu doar prin faptul că reclamanta ar susține declarativ argumentele formulate în cerere, dar ar proba că pretinsa Dispoziție nu a fost un drept al autorității, iar emiterea lui a fost arbitrară şi ilegală. Menționează că conținutul Dispoziției nr. 90-p din 19.08.2021, de fapt, reiterează constrângerea de drept, prin care o autoritate își poate exercita controlul respectării conduitei la locul de muncă, deoarece aceste obligații rezultă din prescriptibilitatea abținerilor, de unde și rezultă în final comportamentul funcționarului bazat pe respect, exigență, corectitudine şi amabilitate în relațiile sale cu publicul, precum și în relațiile cu conducătorii, colegii şi subordonații.

În continuare, pârâtul a relatat că emiterea Dispoziției cu aplicarea sancțiunii disciplinare este actul final ce a urmat ca rezultat al anchetei de serviciu desfășurate de Comisia de disciplină,

prin care s-a constatat comportamentul neordinar al conduitei unui funcționar public, stabilit de procedura legală și încadrat în art. 57 lit. h) al Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 din 04.07.2008.

Totodată, invocă că propunerea de sancționare a parvenit conform procedurii din partea Președintelui Comisiei de disciplină.

Tot în acest context, cu referire la preluarea neregulamentară atribuțiilor secretarului Comisiei, pârâtul a precizat că este la fel neîntemeiată neavând suport juridic ce ar proba argumentele în cauză, deoarece prevederile art. 9 al Regulamentului Comisiei de disciplină indică expres cine poate exercita calitatea de secretar, iar interimatul subdiviziunii resurse umane cumulând și calitatea de secretar al Comisiei menționate. În ședința Comisiei de disciplină din 11.08.2021 membrii căzând de acord că calitatea interimatului funcției din cadrul resurselor umane nu poate afecta mersul anchetei de serviciu ori perturba ordinea ședințelor, care într-un mod sau altul deja fiind afectat cu rea credință termenul de examinare a sesizărilor în cadrul ședințelor Comisiei de disciplină. Pârâtul consideră că preluarea calității de secretar în cadrul comisiei de disciplină a fost legală, în conformitate cu legea, nefiind urmărit un scop oarecare ce ar fi dus nemijlocit la răsturnarea mersului anchetei ori interesul părtinitor vizavi de cauza respectivă. Membrii comisiei au constatat cu majoritate de voturi abaterea de la conduita funcționarului public sesizat, descris amănunțit în Raportul privind desfășurarea anchetei de serviciu, care este și actul final al Comisiei disciplinare care reieșind din procedura desfășurată și mersul anchetei, a fost individualizată pedeapsa.

În acest context, pârâtul a relatat că abaterea disciplinară sancționată cu (mustrare aspră) după forma ei conține elementele descriptive ale acțiunilor reclamantei Rotari Rodica, reieșind din probele administrate de Comisia disciplinară, în urma audierii părților implicate fiind sesizată conform art. 31 al Regulamentului comisiei de disciplină aprobat prin HG nr.201 din 11.03.2009.

În continuare, pârâtul a invocat că termenii au fost respectați, cât și condițiile de formă ale sesizării, unde în coroborare cu art. 41 al Regulamentului, indică că clasarea cauzei survine odată cu nerespectarea subpunctului 2 ale art. 34, adică neidentificarea autorului sesizării, vădit incorect apreciată de reclamantă în speța dată, deoarece autorii sesizărilor au fost posibil de identificat, fiind colaboratori ai aceleiași autorități publice.

La fel, pârâtul a menționat că partea reclamantă eronat apreciază ilegalitatea Deciziei cu privire la cererea prealabilă, invocând un conflict de interes prin simplul fapt cum susține reclamanta că a luat decizia de respingere a cererii prealabile. Or, cererea prealabilă este un element extrajudiciar de soluționare, iar soluția poate avea efect atât pozitiv în satisfacerea pretențiilor cit și negativ în respingerea ei. Conducerea instituției fiind asigurată conform legii de către Pretor și vice pretori, iar conflictul se declanșa între reclamantă și conducerea instituției ori reclamantă și alte persoane, după cum menționează ea nu ar fi trebuit de examinat în nici un caz, deoarece persoanele date au interese contradictorii cu cele ale reclamantei iar careva probe în acest sens nu au fost prezentate.

Astfel, pârâtul a indicat că sesizările lui Ponomariova E. și Vitneanski Iu. Au fost conexate într-o procedură cu a reclamantei, dat fiind faptul că autorii sesizărilor invocau aceleași abateri comportamentale în acțiunile reclamantei.

Cu referire la argumentul reclamantei despre faptul preluării neregulamentare a atribuțiilor secretarului Comisiei, pârâtul la fel a precizat că este neîntemeiată și fără suport juridic, deoarece prevederile art. 9 al Regulamentului Comisiei de disciplină indică expres cine poate exercita calitatea de secretar, iar interimatului funcției surse umane îi revine de drept și calitatea de secretar al Comisiei menționate. În ședința Comisiei de disciplină din 11.08.2021

membrii căzând de acord că calitatea interimatului funcției din cadrul resurselor umane nu poate afecta mersul anchetei de serviciu ori perturba ordinea ședințelor, care într-un mod sau altul deja fiind afectat cu rea credință termenul de amânare a sesizărilor în cadrul ședințelor Comisiei de disciplină, calitatea acestei funcții în cadrul comisiei de disciplină fiind legală, ca urmare neavând un scop ce ar fi dus nemijlocit la răsturnarea mersului anchetei ori interesul părtinitor vizavi de cauza respectivă. Membrii Comisiei au constatat cu majoritate de voturi abaterea de conduită în acțiunile funcționarului public sesizat, descris amănunțit în Raportul privind desfășurarea anchetei de serviciu, urmărind scopul de a stopa astfel de precedente pe viitor, neîngrădind dreptul la muncă al reclamantei.

Suplimentar, pârâtul mai afirmă că e neîntemeiată şi pretenția privind încasarea compensației daunelor morale, care la fel necesită a fi respinsă, în ordinea examinării, deoarece reclamanta nu a demonstrat revendicarea încălcării prin activitate administrativă a unui drept vătămat în sensul Codului administrativ. Norma obligă angajatorul să repare integral prejudiciul material și cel moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligațiilor de muncă, în cazul discriminării salariatului la locul de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de munci, dacă prezentul cod sau alte acte normative nu prevăd altfel.

Constatările instanței de judecată, legislația pertinentă și concluziile instanței de judecată.

Materialul probator atestă faptul că potrivit sesizării înregistrate la data de 17.05.2021, Diana Guba, pretor al sectorului Botanica, a adus la cunoștință următoarele aspecte constatate în activitatea funcționarului public Rodica Rotari, specialist principal, Secția social-economică, din cadrul Preturii sec. Botanica și a solicitat întreprinderea măsurilor legale pentru sancționarea disciplinară a acesteia pentru abaterea disciplinară prevăzută în art. 57 lit. h) din Legea nr. 158/2008, privind funcția publică și statutul funcționarului public „încălcarea normelor de conduită a funcționarului public".

În fapt, a indicat că la data de 02.05.2021, pe grupul de viber al Preturii, dna Rodica Rotari a acționat prin încălcarea limitei bunului – simț, fără a respecta categoria superioară din care face parte pretorul, or, art. 4 alin. (2) din Legea nr. 25/20008, privind codul de conduită a funcționarului public prevede „funcționarul public trebuie să aibă un comportament bazat pe respect, exigență, corectitudine și amabilitate în relațiile sale cu publicul, precum și în relațiile cu conducătorii, colegii și subordonații", de asemenea comunicarea trebuie să se realizeze într-un mod civilizat și decent, prin autocenzurarea fiecărei părți implicate. Astfel, menționează că Rodica Rotari a atacat direct conducătorul instituției – Diana Guba, pretor, prin deosebirea de tratament, apartenență politică, opiniile, fapt ce încalcă principiul imparțialității (f. 1 dosar administrativ).

La cererea dată a fost anexat și screen-ul din conversația pe grupul viber (f. 2-4 dosar administrativ).

Potrivit notei informative din 20.05.2021, șeful interimar, Secția social-economică, Ponomariova Evelina a adus la cunoștința pretorului sec. Botanica, Diana Guba că la data de 01.05.2021 şi 02.05.2021, a fost atacată moral și în mod agresiv şi abuziv de către colega sa din secția social-economică, specialist principal Rodica Rotari, care în cel mai josnic mod a ponegrit-o în comentarii pe pagina sa de facebook, iar după ce a șters din profil comentariile prin care a insinuat comportamentul său presupus indecent, a scris în grupa de viber a Preturii Botanica că a fost numită în funcția de şef interimar a secției social-economice, din motivul că este membră a partidului politic PSRM şi este incompetentă în funcția pe care o deține (f. 17-18 dosar administrativ).

La cererea dată a fost anexat fotografii cu comentarii (f. 19-23 dosar administrativ).

Potrivit notei informative din 20.05.2021, vicepretorul Iuri Vitneanski a informat pretorul sec. Botanica, Diana Guba, că la data de 02.05.2021, subalterna din secția Social-economică, specialist principal Rodica Rotari, a încălcat Legea nr. 25/2008 privind codul de conduită a funcționarului public şi Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică şi statutul funcționarului public. Astfel, a indicat că specialistul principal Rodica Rotari, a încălcat principiul imparțialității și a manifestat un comportament bazat pe lipsă de respect în relațiile sale cu conducătorul ierarhic superior, invocând unele acțiuni, fapte fără careva dovezi care pătează imaginea unei persoane cu funcție de demnitate publică, a discreditat imaginea Preturii prin comentariile scrise la o postare a unei colege pe pagina de Facebook, care au fost citite de persoane terțe (f. 24 dosar administrativ).

La cererea dată a fost anexat print-screen comentariile din facebook și postările din viber (f. 25-27 dosar administrativ).

Potrivit raportului privind desfășurarea anchetei de serviciu, instanța de judecată a stabilit *inter alia,* că la data de 17.05.2021 în registrul sesizărilor a fost înregistrată sesizarea dnei Diana Guba, pretor al sectorului Botanica cu nr. 08 din 17.05.2021. Obiectul sesizării îl constituie încălcarea normelor de conduită de către Rodica Rotari, specialist principal, Secția social-economică, în adresa conducătorului instituției, pretorul, vicepretorului cât și a colegilor. În cadrul desfășurării anchetei de serviciu au prezentat note informative referitor la aceeași abatere disciplinară şi anume demonstrarea de către Rodica Rotari a unui comportament lipsit de respect, exigență, amabilitate în relațiile sale cu conducătorii şi colegii Evelina Ponomariova şi Iurii Vitneanski. S-a decis audierea dnei Rodica Rotari, a dnei Evelina Ponomariova, a dlui Iurii Vitneanski.

În cadrul audierii dl Iurii Vitneanski, vicepretor care are în subordine şi Secția social-economică, a menționat faptul că trebuie de oprit bârfele şi vorbele în adresa unui funcționar. De asemenea Iurii Vitneanski a menționat că nici un funcționar din cadrul preturii nu a stat pe masa dumnealui, fiind doar presupuneri din partea dnei Rodica Rotari. De altfel, calomnia, atât pătează imaginea şi numele funcționarilor publici în adresa cui sunt adresate cât și nu fac față unui funcționar care le aplică, denigrând nu doar imaginea persoanei dar şi a întregului colectiv, a instituției.

Evelina Ponomariova, a reiterat faptul că la o postare a dumneaei pe pagina personală de facebook, dna Rodica Rotari a postat comentarii indecente, ulterior Evelina Ponomariova fiind nevoită să șteargă postarea sa. Cu atât mai mult Evelina Ponomariova a menționat și faptul că careva conflicte personale cu Rodica Rotari nu a avut, necăutând la acest fapt Rodica Rotari demonstrează lipsă de conlucrare.

Astfel, s-a stabilit că demonstrând un comportament obraznic şi arogant, membrii comisiei fiind intimidați cu presiune, s-a propus aplicarea sancțiunii disciplinare - mustrare aspră, fiind o sancțiune bazată pe obiectivitate, respectându-se principiul individualizării, aceasta având un rol preventiv-educativ cât și reparator, totodată având și recomandarea aplicării măsurilor de îndreptare (f. 28-30 dosar administrativ).

Potrivit procesului-verbal nr. 4 al ședinței Comisie de Disciplină a Preturii Botanica din 11 august 2021, privind audierea în baza aportului de desfășurare a anchetei de serviciu a specialistului principal Secția social economică Rotari Rodica, obiectul audierii funcționarului public Rotari Rodica a servit Raportul privind desfășurarea anchetei de serviciu, în baza Notei informative din 25.05.2021 a funcționarului public Ponomariova Evelina, Notei informative a Vicepretorului Iuri Vitneanski din 20.05.2021, sesizării Dianei Guba nr. 08 din 17.05.2021,

pretor Pretura Botanica, privind constatarea săvârșirii abaterilor disciplinare de către Rotari Rodica.

În final, comisia disciplinară a decis că în conformitate cu prevederile ar. 58 lit. c) din Legea nr.158/04.07.2008 de a menține aplicarea sancțiunii propuse în Raportul anchetei de serviciu – mustrarea aspră. Remiterea în temeiul art. 62 și 63 Regulamentului cu privire la comisia disciplinară, către organul abilitat cu funcția de a emite actul administrativ de sancționare, Raportul anchetei de serviciu și altor acte adoptate în cadrul ședințelor Comisiei de disciplină. (f. 32-35 dosar administrativ).

Potrivit dispoziției nr. 96-p din 19.08.2021 „cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare" s-a dispus aplicarea sancțiunii disciplinare „mustrare aspră" dnei Rotari Rodica, specialist principal Secția social-economică, în urma examinării înscrisurilor anexate la demersul președintelui comisiei de disciplină din 13 august 2021, în urma constatării comportamentului amoral, vicios, contradictoriu funcției deținute și normelor de conduită ale funcționarilor publici prevăzute la art. 4 alin. (2) al Legii nr.25/22.02.2008, art. 57 lit. (g) și (h) al Legii nr. 158/04.07.2008, în raport cu colegii și conducerea instituției publice, de către Rotari Rodica, specialist principal Secția social-economică a Preturii sectorului Botanica mun. Chișinău (f. 37 dosar administrativ).

Cu toate acestea, reclamanta Rotari Rodica a depus cerere prealabilă prin care și-a exprimat dezacordul cu Dispoziția Preturii sec. Botanica nr. 96-p din 19.08.2021, solicitând anularea acestuia (f. 38-39 dosar administrativ).

Prin Decizia Preturii sec. Botanica nr. R-79/28/n din 27.09.2021 s-a respins ca neîntemeiată cererea prealabilă a reclamantei prin care a solicitat anularea Dispoziției Preturii sec. Botanica nr. 96-p din 19.08.2021(f. 40-44 dosar administrativ).

Ulterior, la data de 29.10.2021, reclamanta Rotari Rodica a depus prezenta acțiune.

Referitor la admisibilitatea acțiunii.

În sensul art.20 și art.189 alin.(1) Cod administrativ, orice persoană poate înainta o acțiune în contencios administrativ, dacă revendică încălcarea prin activitatea administrativă a unei autorități publice a unui drept legitim sau a unei libertăți stabilită prin lege. Cu privire la acțiunea în contencios administrativ decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform Codului administrativ.

Conform art. 5 Cod administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Potrivit art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

În conformitate cu art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ prevede că, actul administrativ individual defavorabil este actul care impune destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Dispoziția nr.90-p din 19.08.2021 de aplicare sancțiunii disciplinare "mustrare aspră", procesul-verbal al Comisiei de disciplină din 11.08.2021, precum și decizia nr.R-79/28/n din 27.09.2021 de respingerea a cererii prealabile – sunt acte administrative individuale defavorabile reclamantei.

Instanța de judecată reține că, admisibilitatea acțiunii în contencios administrativ este condiționată *inter alia* de revendicarea de către reclamant a încălcării unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice.

Conform art.17 Cod administrativ, prevede că, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art.39 Cod administrativ, (1) Controlul judecătoresc al activității administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. (2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Instanța menționează că la art.17 se dă noțiunea *dreptului vătămat*, **în sens material**, iar noțiunea ”*revendică încălcarea*” din dispozițiile normelor art.189 și art.207 alin.(1) lit.e) Cod administrativ, relevă un **aspect procesual** și se referă la dreptul reclamantului de a înainta acțiunea în contencios administrativ.

Reclamantul are dreptul la înaintarea acțiunii în contencios administrativ ori de câte ori se deduce la o examinare în *prima facie* - circumstanțele din cererea sa, acte, dosar administrativ etc. – *probabilitatea (posibilitatea)* lezării unui drept al său prin actul administrativ individual contestat.

Probabilitatea că dreptul subiectiv *ar putea* fi vătămat **este prezumată** de fiecare dată când o persoană *este destinatar* (art. 11 alin. (2) enunțul 1) al actului administrativ individual defavorabil sau *este terț*.

La caz, reclamanta Rotari Rodica este destinatara actelor administrative contestate.

Noțiunea „*revendică încălcarea*” nu echivalează cu noțiunea „*vătămarea dreptului*”. ”*Revendicarea încălcării*” justifică dreptul reclamantului în sens procesual de a înainta acțiunea în contencios administrativ, iar „*vătămarea dreptului*” se dovedește prin probațiune, fiind o problemă de fond. Astfel, *constatarea vătămării dreptului* de fiecare dată **trebuie să fie un element de fond**, din aceste considerente acțiunea trebuie examinată în fond de către instanța competentă pentru a nu îngrădi accesul la justiție (art. 6 CEDO, 20 Constituția Republicii Moldova, art. 39 Cod administrativ).

În conformitate cu art.191 alin. (1) Cod administrativ, cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ.

Controlul de legalitate a actelor Preturii sec. Botanica este de competența Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, or aceste acte nu se regăsesc în excepțiile de la alin.(2) și (3) a art.191 Cod administrativ.

Astfel, acțiunea în contencios administrativ este înaintată de reclamant cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Acțiunea înaintată de către reclamant reprezintă o acțiune în contestare în conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) lit. a) Codul administrativ, or, elementul central al obiectului acțiunii în contestare constă în anularea actului administrativ emis de autoritatea publică pârâtă.

Până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ reclamantul a depus cerere prealabilă, prin care și-a exprimat dezacordul cu Dispoziția Preturii sec. Botanica nr. 96-p din 19.08.2021, solicitând anularea acestuia (f. 38-39 dosar administrativ).

Acțiunea înaintată la 28.10.2021 prin intermediul oficiului poștal și înregistrată în cancelaria Judecătoriei Chișinău (oficiul Rîșcani) la 29.10.2021 în temeiul art.209 Codul administrativ, este depusă în termen.

Instanța de judecată a constatat că motive de inadmisibilitate în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ în privința acțiunii de contencios administrativ înaintată de Rotari Rodica nu se regăsesc, prin urmare, acțiunea este admisibilă.

Referitor la temeinicia acțiunii.

Audiind explicațiile participanților la proces, analizând cumulul probelor prezentate, sub aspectul admiterii sau respingerii acțiunii înaintate, în raport cu specificul pricinii, instanța de judecată consideră că acțiunea urmează a fi admisă parțial, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 20 alin. (1) din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Conform art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Conform art. 224 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: a) în baza unei acțiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum și o eventuală decizie de soluționare a cererii prealabile, dacă acestea sunt ilegale și prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale.

Obiect al examinării prezentei cauze în instanța de contencios administrativ îl constituie verificarea legalității actelor administrative individuale defavorabile – a dispoziției nr.90-p din 19.08.2021 de aplicare sancțiunii disciplinare ”mustrare aspră”, a procesului verbal al Comisiei de disciplină din 11.08.2021, și a deciziei nr.R-79/28/n din 27.09.2021 de respingerea a cererii prealabile, precum și cerințele subsecvente, privind repararea prejudiciului moral în sumă de 34000 lei, încasarea cheltuielilor de judecată.

Potrivit art. 2 din Legea nr. 158 din 04.07.2008, cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, este definită noțiunea de funcționar public – ca fiind persoană fizică numită, în condițiile prezentei legi, într-o funcție publică.

Conform art. 5 din Legea nr. 158 din 04.07.2008, cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, serviciul public se bazează pe principiile egalității și nondiscriminării legalității, profesionalismului, transparenței, imparțialității, independenței, responsabilității, stabilității şi loialității.

În conformitate cu art. 56 din Legea nr. 158 din 04.07.2008, cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, pentru încălcarea îndatoririlor de serviciu, a normelor de conduită, pentru pagubele materiale pricinuite, contravențiile sau infracțiunile săvîrşite în timpul serviciului sau în legătură cu exercitarea atribuțiilor funcției, funcționarul public poartă răspundere disciplinară, civilă, administrativă, penală, după caz.

Art. 57 din Legea nr. 158 din 04.07.2008, cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, prevede abaterile disciplinare, și anume constituie abateri disciplinare: a) nerespectarea programului de muncă, inclusiv absența sau întârzierea nemotivată la serviciu ori plecarea înainte de termenul stabilit în program, admisă în mod repetat; c) intervențiile în favoarea soluționării unor cereri în afara cadrului legal; d) nerespectarea cerințelor privind păstrarea secretului de stat sau a confidențialității informațiilor de care funcționarul public ia cunoștință în exercițiul funcției; e) refuzul nejustificat de a îndeplini sarcinile și atribuțiile de serviciu, precum şi dispozițiile conducătorului; f) neglijența şi/sau tergiversarea, în mod repetat,

a îndeplinirii sarcinilor; g) acţiunile care aduc atingere prestigiului autorității publice în care activează; h) încălcarea normelor de conduită a funcționarului public; i) desfășurarea în timpul programului de muncă a unor activități cu caracter politic specificate la art.15 alin.(4); j) încălcarea prevederilor referitoare la obligații şi restricții stabilite prin lege; k) încălcarea regulilor de organizare şi desfășurare a concursului, a regulilor de evaluare a performanțelor profesionale ale funcționarilor publici; l) alte fapte considerate ca abateri disciplinare în legislația din domeniul funcției publice şi funcționarilor publici; m) încălcarea regulilor și rigorilor procedurale cu privire la inițierea, desfășurarea și înregistrarea controlului de stat asupra activității de întreprinzător.

Potrivit art. 58 din Legea nr. 158 din 04.07.2008, cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, pentru comiterea abaterilor disciplinare, funcționarului public îi pot fi aplicate următoarele sancțiuni disciplinare: a) avertisment; b) mustrare; c) mustrare aspră; d) suspendarea dreptului de a fi promovat în funcție în decursul a doi ani; g) destituirea din funcția publică; h) retrogradarea în funcție și/sau în grad de calificare.

În conformitate cu art. 59 din Legea nr. 158 din 04.07.2008, cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, (1) sancțiunea disciplinară se aplică de către persoana/organul care are competența legală de numire în funcție. (2) Sancțiunile disciplinare se aplică în termen de cel mult 6 luni de la data săvârșirii abaterii, cu excepția sancțiunii disciplinare pentru încălcarea legislației cu privire la declararea averii și intereselor personale, la soluționarea conflictelor de interese și la regimul juridic al incompatibilităților și restricțiilor, care se aplică în termen de cel mult 6 luni de la data rămânerii definitive a actului prin care se constată săvârșirea abaterii disciplinare. (3) Sancțiunea disciplinară, cu excepţia celei specificate la art.58 lit.a), nu poate fi aplicată decît după cercetarea prealabilă a faptei imputate şi după audierea echitabilă a funcționarului public de către comisia de disciplină, în termen de cel mult o lună de la data constatării abaterii. (3^1) Curgerea termenelor specificate la alin. (2) şi (3) se suspendă pe perioada aflării funcționarului în concediu de odihnă anual, în concediu de studii, precum şi pe perioada suspendării raporturilor de serviciu în legătură cu boala sau trauma. (4) Din comisia de disciplină face parte în mod obligatoriu un reprezentant al organizației sindicale reprezentative sau, în cazul în care sindicatul nu este reprezentativ sau funcționarii publici nu sânt organizați în sindicat, un reprezentant desemnat prin votul majorității funcționarilor publici pentru care este organizată comisia de disciplină. (5) În cazul în care fapta funcționarului public conține componentele unei abateri disciplinare şi ale unei infracțiuni, procedura cercetării de către comisia de disciplină, precum şi curgerea termenelor specificate la alin. (2) şi (3), se suspendă pînă la dispunerea neînceperii urmăririi penale, scoaterii de sub urmărire penală ori încetării urmăririi penale sau până la data la care instanța de judecată dispune achitarea sau încetarea procesului penal. (6) Comisia de disciplină este obligată să ceară funcționarului public o explicație scrisă privind fapta comisă. (7) După cercetarea prealabilă, comisia de disciplină propune autorității publice respective sancțiunea aplicabilă funcționarului public vinovat. (8) Actul administrativ cu privire la aplicarea sancţiunii disciplinare se aduce la cunoștința funcționarului public în termen de 5 zile de la emitere, sub semnătură. (9) Refuzul funcționarului public de a se prezenta la audiere, de a-şi prezenta argumentele, precum şi refuzul funcționarului public de a semna actul administrativ cu privire la aplicarea sancţiunii disciplinare se consemnează într-un proces-verbal. (10) La individualizarea sancţiunii disciplinare se va ţine seama de cauzele şi gravitatea abaterii disciplinare, de circumstanţele în care aceasta a fost săvîrşită, de comportamentul funcţionarului public în timpul serviciului, precum şi de existenţa altor sancţiuni disciplinare al căror termen nu a expirat. (11) Modul de constituire, organizare şi

funcţionare, componenţa, atribuţiile, modul de sesizare şi procedura de muncă a comisiilor de disciplină se aprobă de Guvern. (12) Abaterile disciplinare ale funcţionarilor publici de conducere de nivel superior, indicaţi la art. 8 alin. (2) lit. c), se examinează de către comisia de disciplină instituită de către Prim-ministru, care numeşte membrii acesteia. (13) Abaterile disciplinare ale funcţionarilor publici de conducere de nivel superior, indicaţi la art. 8 alin. (2) lit. d), se examinează de către comisiile de disciplină instituite de către conducătorii autorităţilor publice respective.

Totodată, potrivit art. 6 alin. (1) din Legea nr. 25 din 22.02.2008, privind Codul de conduită a funcționarului public, funcţionarul public are obligaţia să-şi îndeplinească atribuţiile de serviciu cu responsabilitate, competenţă, eficienţă, promptitudine şi corectitudine.

Astfel, contracararea abuzurilor şi a exceselor de putere se realizează prin evaluarea de către judecător a puterii discreționare a autorității publice pârâte, raportând-o la situaţia de caz concretă (oportunitatea acţiunii întreprinse), pentru a stabili dacă limitele acesteia sunt depăşite, iar autoritatea publică a intrat în zona excesului de putere. Acest fapt nu trebuie interpretat ca fiind o imixtiune în activitatea autorităţilor, deoarece actul administrativ este anulat doar în cazul în care este ilegal şi nu inoportun.

Comisia de disciplină este un organ qvasi-jurisdicțional care trebuie să asigure garanțiile unui tribunal judiciar atunci când examinează procedurile disciplinare. Curtea Europeană cere instituirea cel puțin a unuia din următoarele modele: organul specializat de disciplină trebuie să respecte cerințele art. 6 din Convenție, sau dacă el nu respectă cerințele art. 6, acesta trebuie să fie supus controlului de către un ”organ judiciar cu competență deplină” care să asigure respectarea garanțiilor prevăzute de art. 6 § 1 din Convenție. Colegiul de disciplină acționează, în principiu, ca un tribunal în sensul art. 6 din Convenție și urmează să asigure principiul imparțialității față de participanții la procedura disciplinară.

Respectiv, în conformitate cu pct. 38 din Anexa nr.7 la Hotărârea Guvernului nr.201 din 11 martie 2009, desfășurarea anchetei de serviciu presupune: 1) examinarea sesizării; 2) audierea funcţionarului public a cărui faptă constituie obiectul sesizării; 3) audierea persoanei care a formulat sesizarea; 4) culegerea informaţiilor considerate necesare pentru rezolvarea cazului, prin mijloacele prevăzute de lege, inclusiv audierea oricăror alte persoane ale căror declaraţii pot înlesni soluţionarea cazului; 5) administrarea probelor, precum şi verificarea documentelor şi a declaraţiilor prezentate.

În ordinea celor menționate, instanța de judecată constată că în cadrul anchetei de serviciu nu au fost examinate sub toate aspectele, completă şi obiectivă circumstanțele abaterii disciplinare comise de către funcționarul public, Rotari Rodica specialist principal Secția social-economică din cadrul Preturii sec. Botanica.

Potrivit dispoziției nr. 96-p din 19.08.2021 „cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare” s-a dispus aplicarea sancțiunii disciplinare „mustrare aspră” dnei Rotari Rodica, specialist principal Secția social-economică, în urma examinării înscrisurilor anexate la demersul președintelui comisiei de disciplină din 13 august 2021, în urma constatării comportamentului amoral, vicios, contradictoriu funcției deținute și normelor de conduită ale funcționarilor publici prevăzute la art. 4 alin. (2) al Legii nr.25/22.02.2008, art. 57 lit. (g) și (h) al Legii nr. 158/04.07.2008, în raport cu colegii și conducerea instituției publice, de către Rotari Rodica, specialist principal Secția social-economică a Preturii sectorului Botanica mun. Chișinău (f. 37 dosar administrativ).

În conformitate cu art. 4 alin. (2) al Legii nr. 25 din 22.02.2008, funcţionarul public trebuie să aibă un comportament bazat pe respect, exigenţă, corectitudine şi amabilitate în

relaţiile sale cu publicul, precum şi în relaţiile cu conducătorii, colegii şi subordonaţii.

Conform art. 57 lit. (g) și (h) al Legii nr. 158 din 04.07.2008, cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, constituie abateri disciplinare: g) acţiunile care aduc atingere prestigiului autorităţii publice în care activează; h) încălcarea normelor de conduită a funcţionarului public.

Astfel, instanța de judecată a stabilit că dispoziția de sancționare disciplinară urmează să conțină prevederi clare printre care, consecințele faptei comise de către angajat, probele ce confirmă vinovăția persoanei şi circumstanțele atenuante sau agravante.

În cazul în speță, atât Dispoziției nr.90-p din 19.08.2021 de aplicare sancțiunii disciplinare ”mustrare aspră”, cât și procesul-verbal al Comisiei de disciplină din 11.08.2021 emise de Pretura sec. Botanica în privința reclamantei Rotari Rodica, nu conține nici o alegație cu privire la consecințele faptei comise de către ultima. În această ordine de idei, primul indicator al existenței unei fapte prejudiciabile este rezultatul acțiunilor săvârșite, adică consecințele prejudiciabile ale încălcărilor admise. Respectiv, se constată cu certitudine că, nici Dispoziției nr.90-p din 19.08.2021 de aplicare sancțiunii disciplinare ”mustrare aspră”, cât și procesul-verbal al Comisiei de disciplină din 11.08.2021 contestate, nu fac referire la consecințe ale presupusei abateri disciplinare admise de către Rotari Rodica.

Subsecvent, instanța constată că la individualizarea sancțiunii disciplinare, autoritatea publică urma să țină cont de activitatea anterioară a reclamantei, de cauzele, gravitatea şi consecințele faptei, de gradul de vinovăție, precum şi de preocuparea pentru înlăturarea consecințelor faptei comise.

În acest sens, se notează că, în conformitate cu prevederile art. 16 din Codul administrativ, dreptul discreționar al autorității publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziție legală. Exercitarea dreptului discreționar nu permite desfășurarea unei activități administrative arbitrare.

Conform art. 137 al Codului administrativ, în exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite şi cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. Daca autoritatea publică poate decide discreționar şi doar una din mai multe consecințe juridice este legală, atunci dreptul discreționar al autorității publice se reduce la alegerea consecinței juridice/soluției legale. Stările de fapt identice în esență se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv. Dacă într-un caz autoritatea publică şi-a exercitat dreptul discreționar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să își exercite dreptul discreționar în acelaşi mod. Această regulă nu se aplică dacă autoritatea publică intenționează să își schimbe în viitor practica de exercitare a dreptului discreționar în cazuri similare.

În esență dreptul discreționar al autorității publice este de a permite administrației să răspundă flexibil la diferite probleme. În acest fel, autoritatea publică poate lua decizii individuale în cadrul unui cadru legal, făcând astfel posibilă realizarea unui echilibru între obiectivul legal abstract şi circumstanțele reale a unei situații concrete. În special, discreția oferă un loc pentru un test de rapiditate şi echitate. La discreția administrației, trebuie să fie determinată o consecință legală din mai multe măsuri posibile, permise în fiecare caz. Autoritatea publică are posibilitatea de a alege o măsură, în baza dreptului discreționar, autoritatea publică are o marjă de apreciere şi trebuie să încorporeze propriile considerente de oportunitate în decizia sa. Termeni precum „poate” sau „este autorizat” în normele legale indică o astfel de latitudine. Respectiv, autoritatea trebuie să-şi exercite întotdeauna discreția, așa cum

solicită legiuitorul. Totodată, instanța de judecată reiterează că, autoritatea publică nu este complet liberă în utilizarea dreptului discreționar. Acțiunea administrativă trebuie să se bazeze pe o decizie discreționară cuvenită. Astfel, se reține că, autoritățile publice „trebuie" să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite şi cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. Prin urmare, administrația este obligată legal să își exercite discreția fără erori discreționare. Concomitent se reține, că în toate cazurile din motivarea deciziilor discreționare trebuie să poată fi recunoscute şi punctele de vedere, puncte din care autoritatea publică a reieșit la exercitarea dreptului discreționar.

În conformitate cu prevederile art. 225 alin. (2) din Codul administrativ, verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) şi-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) şi-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Mai mult, art. 16 din Codul administrativ legiferează că, dreptul discreționar al autorității publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziție legală. Exercitarea dreptului discreționar nu permite desfășurarea unei activități administrative arbitrare.

În același sens, se remarcă că, proporționalitatea este un aspect al legalității activității administrației şi are ca finalitate de a echilibra acțiunea administrativă şi de a interzice excesul de putere la realizarea ei. În acest sens, urmează a fi verificat faptul dacă decizia autorității publice pârâte constituie un act administrativ emis cu respectarea proporționalității. Or, proporționalitatea presupune punerea în balanță de către autoritatea publică a drepturilor persoanei şi a interesului public, şi efectuarea unei analize între avantaje şi dezavantaje în relație cu măsura oficială şi scopul legitim urmărit prin ea. Potrivit art. 18 din Codul administrativ, interesul public vizează ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor şi a libertăților persoanelor, precum şi obligațiile acestora, satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală şi în bune condiții.

Așadar, relaționând cele expuse supra şi coroborându-le şi cu prevederile art. 29 din Codul administrativ, se deduce că aprecierea respectării principiului proporționalității constă dintr-un test format din patru elemente. Prin urmare, o măsură oficială întreprinsă de autoritățile publice şi instanța de judecată este proporțională dacă: - urmărește un scop legitim; - este potrivită; - necesară şi - rezonabilă. Scopul măsurii stabilește criteriul şi punctul de referință pentru întrebarea dacă măsura este potrivită, necesară şi proporțională pentru atingerea acestui scop. Astfel, dacă scopul în sine nu este legitim, măsura nu este proporțională. La caz, Pretura sec. Botanica, a omis să facă o motivare în privința scopului legitim urmărit prin măsura din dispozitivul acesteia, dar şi în privința proporționalității, precum şi dacă actul administrativ contestat conține motivarea caracterului necesar al măsurii întreprinse. Astfel, o măsură oficială este necesară dacă nu există un remediu mai ușor, la fel de adecvat, care să genereze același succes cu aceeași certitudine şi cu un efort relativ comparabil, adică cu un minim de intervenție. Măsura aleasă este necesară dacă nu există una mai ușoară care să obțină același succes cu aceiași siguranță.

Cu privire la testul de rezonabilitate a măsurii, instanța de judecată menționează că, măsura întreprinsă de autoritatea publică este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit. Acest element este criteriul central al oricărui test de proporționalitate, motiv pentru care ar trebui să fie acordată o atenție deosebită, fapt neapreciat sub nici un aspect de către Inspectoratul General al Poliției la emiterea ordinului

contestat. Testul de rezonabilitate trebuie să fie structurat în mod clar şi faptic, astfel încât să nu se piardă în argument, pe când la caz, el integral lipsește, fapt ce denotă o derogare de la principiul preeminenței dreptului. Astfel, procedura administrativă realizată în speța dedusă justiției urma să fie verificată și din punct de vedere al îndeplinirii elementelor elementare ale eficienții activității administrative.

Suplimentar, instanța de judecată a constatat și faptul că Dispoziția Preturii sec. Botanica nr. 90-p „96-p" din 19.08.2021 a fost semnat de vicepretor – Iuri Vitneanski.

Însă, din materialele cauzei reiese că vicepretor – Iuri Vitneanski a depus o notă informatică prin care a infirmat că la data de 02.05.2021, subalterna din secția Social-economică, specialist principal Rodica Rotari, a încălcat Legea nr. 25/2008 privind codul de conduită a funcționarului public şi Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică şi statutul funcționarului public. Astfel, a indicat că specialistul principal Rodica Rotari, a încălcat principiul imparțialității și a manifestat un comportament bazat pe lipsă de respect în relațiile sale cu conducătorul ierarhic superior, invocând unele acțiuni, fapte fără careva dovezi care pătează imaginea unei persoane cu funcție de demnitate publică, a discreditat imaginea Preturii prin comentariile scrise la o postare a unei colege pe pagina de Facebook, care au fost citite de persoane terțe (f. 24 dosar administrativ).

Acest fapt reiese și din conținutul procesului-verbal nr. 4 al ședinței Comisie de Disciplină a Preturii Botanica din 11 august 2021, potrivit căruia obiectul audierii funcționarului public Rotari Rodica a servit Raportul privind desfășurarea anchetei de serviciu, în baza Notei informative din 25.05.2021 a funcționarului public Ponomariova Evelina, Notei informative a Vicepretorului Iuri Vitneanski din 20.05.2021, sesizării Dianei Guba nr. 08 din 17.05.2021, pretor Pretura Botanica, privind constatarea săvârșirii abaterilor disciplinare de către Rotari Rodica.

Ținând cont de cele relatate, potrivit materialelor cauzei s-a stabilit că Iuri Vitneanski, vicepretor, a fost citat de către Comisia de disciplină pentru audiere, în cadrul anchetei de serviciu.

Potrivit art. 44 alin. (1) Cod administrativ, participanți la procedura administrativă sînt: autoritatea publică, orice persoană fizică și juridică care a solicitat inițierea procedurii sau în privința căreia procedura a fost inițiată, precum și orice altă persoană atrasă de autoritatea publică în procedura administrative.

În conformitate cu art. 49 alin. (1) lit. a Cod administrativ, într-o procedură administrativă, pentru o autoritate publică nu au dreptul să acționeze persoanele care: a) înseși au statut de participant la procedura administrativă.

Art. 50 alin. (1) Cod administrativ, prevede că pentru o autoritate publică într-o procedură administrativă nu pot acționa, de asemenea, persoanele în privința cărora există un motiv de justificare a neîncrederii față de o exercitare imparțială a funcției.

Astfel, ținând cont de prevederile legale, instanța de judecată a stabilit că vicepretor – Iuri Vitneanski a fost în imposibilitate de a semna Dispoziția Preturii sec. Botanica nr. 90-p „96-p" din 19.08.2021, or, acesta era participant la procedura administrativă, ținând cont de faptul că din conținutul procesului-verbal nr. 4 al ședinței Comisie de Disciplină a Preturii Botanica din 11 august 2021, potrivit căruia obiectul audierii funcționarului public Rotari Rodica a servit Raportul privind desfășurarea anchetei de serviciu, în baza Notei informative din 25.05.2021 a funcționarului public Ponomariova Evelina, Notei informative a Vicepretorului Iuri Vitneanski din 20.05.2021, sesizării Dianei Guba nr. 08 din 17.05.2021, pretor Pretura Botanica, privind constatarea săvârșirii abaterilor disciplinare de către Rotari Rodica.

Potrivit art. 60 Cod administrativ, (1) Termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. (2) Termenul general curge de la: a) data prevăzută în lege pentru exercitarea unei atribuții stabilite; b) data înregistrării cererii de către autoritatea publică ierarhic superioară sau de cea de control; c) data înregistrării cererii complete, după caz cu toate actele necesare, sau de la data la care petiția a fost transferată autorității publice competente. Dacă cererea nu este completă, autoritatea publică propune petiționarului să prezinte actele lipsă și stabilește un termen în acest sens. (3) În cazul depunerii cererii privind acordarea despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin emiterea unui act administrativ individual sau normativ ilegal, termenul general începe să curgă din data în care hotărîrea instanței de judecată prin care s-a anulat actul administrativ ilegal a rămas definitivă. Dacă autoritatea publică a anulat un act administrativ ilegal, termenul general începe să curgă din data în care decizia cu privire la anularea actului administrativ ilegal a rămas incontestabilă. (4) Din motive justificate legate de complexitatea obiectului procedurii administrative, termenul general poate fi prelungit cu cel mult 15 zile. Această prelungire are efect doar dacă este comunicată în scris participanților la procedura administrativă în termen de 30 de zile, împreună cu motivele prelungirii. (5) În mod excepțional, cînd în procedura administrativă se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea publică poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care nu va depăși 90 de zile.

Astfel, la caz instanța de judecată a constatat că a fost depășit termenul general în care o procedură administrativă ar trebui să fie finalizată, or, sesizarea a fost înregistrată cu data de 17.05.2021, iar procedura administrative s-a finalizat cu adoptarea la data de 19.08.2021 a Dispoziției nr.90-p „96-p" de aplicare sancțiunii disciplinare "mustrare aspră".

Derularea procedurii administrative pe un termen mai mare decât termenul legal de 30 de zile, fără un careva act de prelungire a acestuia, constituie o încălcare suplimentară a procedurii administrative, or legiferarea anumitor termeni procedurali nu este un simplu formalism ci impune o conduită ca atare în sarcina pârâtului.

Cu referire la pretenția reclamantei, privind repararea prejudiciului moral în sumă de 34000 lei, instanța de judecată a constatat următoarele:

În materie de practică judecătorească unitară, sintetizată în Hotărârea Plenului Curţii Supreme de Justiţie cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral nr. 9 din 09.10.2006, Curtea a specificat în pct. 25 că, instanțele judecătorești, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât şi datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi: - importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale şi a bunurilor (viaţa, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal şi familial, onoarea, demnitatea şi reputaţia profesională etc.); - nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferinţelor psihice sau fizice (lipsirea de libertate, pricinuirea vătămării corporale, decesul persoanelor apropiate (rudelor), pierderea sau limitarea capacităţii de muncă etc.); - felul vinovăției (intenţia, imprudenţa) persoanei care a cauzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezența ei. Instanțele judecătorești, la determinarea mărimii prejudiciului moral în echivalent bănesc, sânt în drept să ia în considerație şi alte circumstanțe probatoare prin actele pricinii, în particular, situația familială şi materială a persoanei care poartă răspundere pentru cauzarea prejudiciului moral.

Astfel, se deduce că anularea Dispoziției Vicepretorului sect. Botanica mun. Chișinău nr.90-p „96-p” din 19.08.2021 cu privire la sancționarea disciplinară, a procesului–verbal al Comisiei de Disciplină din 11.08.2021 și a deciziei nr.R-79/28/n din 27.09.2021 de respingerea a cererii prealabile constituie prin sine o satisfacție echitabilă, circumstanță ce impune soluția de respingere a cerințelor reclamantei cu privire la repararea prejudiciului moral. Mai mult, partea reclamantă în cadrul acestui proces nu au făcut dovada cauzării de către autoritatea publică pârâtă a unui prejudiciu moral.

Instanța de judecată precizează că odată ce prejudiciul este suferit din cauza unei fapte recunoscute de lege ca una care îndreptățește la repararea prejudiciului, ține de libertatea reclamantului să scoată în evidentă toate capetele de prejudiciu, adică toate formele în care el a suferit din punct de vedere fizic şi psihic.

În speță, instanța nu a constatat lezarea unui drept personal nepatrimonial al reclamantei de către autoritatea publică pârâtă, motive din care, cerința de reparare a prejudiciului moral urmează a fi respinsă.

În susținerea acestei soluții, instanța reiterează și hotărârea CtEDO pronunțată în cauza *Amihalachioaie contra Moldovei*, hotărâre prin care Curtea a conchis că constatarea unei violări constituie în sine o satisfacție echitabilă suficientă pentru orice prejudiciu moral eventual suferit de reclamant.

Cu referire la pretenția reclamantei Rotari Rodica, privind încasarea cheltuielilor de judecată, instanța de judecată a stabilit următoarele:

Cu referire la jurisprudența Curţii Europene pentru Drepturile Omului, Hotărârea Amihalachioaie împotriva R. Moldova din 20 aprilie 2004, Şarban versus Moldova din 04 octombrie 2005, instanța pentru a include cheltuielile spre încasare din contul pârâtului, urmează să verifice dacă aceste cheltuieli au fost reale şi necesare, şi într-un cuantum rezonabil, fiind necesară prezentarea unei liste detaliate a tuturor cheltuielilor invocate, omiterea căreia poate avea drept efect respingerea revendicărilor în întregime sau în parte.

În acest sens, instanța atestă că reclamanta Rotari Rodica nu a anexat probe pertinente, concludente și utile, care în coroborare ar demonstra suportarea a careva cheltuieli de judecată, considerent din care, urmează a fi respinsă pretenția reclamatei, privind încasarea cheltuielilor de judecată.

Conform art. 224 alin. (1) lit. a) al Codului administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: în baza unei acțiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum şi o eventuală decizie de soluționare a cererii prealabile, dacă acestea sunt ilegale şi prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale.

În această ordine de idei, instanța de judecată, reieșind din circumstanțele de fapt constatate supra, coroborate cu normele de drept relevante situației din speță, consideră necesar a admite parțial acțiunea reclamantei Rotari Rodica.

În concluzie, în situația în care s-a stabilit cu certitudine netemeinicia și ilegalitatea actului administrativ individual defavorabil emis în privința reclamantei, se constată că, Dispoziția Vicepretorului sect. Botanica mun. Chișinău nr.90-p din 19.08.2021 cu privire la sancționarea disciplinară, procesul – verbal al Comisiei de Disciplină din 11.08.2021 și decizia nr.R-79/28/n din 27.09.2021 de respingerea a cererii prealabile, urmează a fi anulate.

În conformitate cu art.195, art.224 alin.(1) lit. a) și lit. f) Cod administrativ, art.art. 238 - 241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

h o t ă r ă ş t e

Admite parțial acţiunea lui Rotari Rodica împotriva Preturii sect.Botanica, Comisia de disciplină a Preturii sect.Botanica, Pretorului sect.Botanica mun.Chișinău cu privire la anularea Dispoziției nr.90-p din 19.08.2021 de aplicare sancțiunii disciplinare ”mustrare aspră”, a procesului verbal al Comisiei de disciplină din 11.08.2021, deciziei nr.R-79/28/n din 27.09.2021 de respingerea a cererii prealabile, repararea prejudiciului moral în sumă de 34000 lei, încasarea cheltuielilor de judecată.

Anulează Dispoziția Vicepretorului sect.Botanica mun.Chișinău nr.90-p din 19.08.2021 cu privire la sancționarea disciplinară, procesul – verbal al Comisiei de Disciplină din 11.08.2021 și decizia nr.R-79/28/n din 27.09.2021 de respingerea a cererii prealabile.

În rest acțiunea se respinge.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chişinău. Apelul se depune la Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani) în termen de 30 (treizeci) zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii. Motivarea apelului se prezintă la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 (treizeci) zile de la data notificării hotărîrii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani).

Preşedintele şedinţei,
Judecător Avasiloaie Tatiana